

*Սիրեցեալ ժողովուրդ Հայոց
որ ի Հայաստան եւ յԱրցախ, եւ
ի Սփիւռս տարացրուեալ*

Երուսաղէմի Սրբոց Յակոբեանց Միաբանութեան անդամներով եւ հաւատաւոր մեր ժողովուրդի զաւակներով, ուխտի ենք եկած Քրիստոսի Սրբազան Ծննդեան Քարայրին եւ Մուրիին, հաւատարիմ մնալով մեր հայրերու հաւատքին եւ Սուրբ Երկրի աւանդութեանց, աւետելու համար հայրենաքնակ մեր արեւակիցներուն եւ ի սփիւռս ցրուեալ մեր հարազատներուն, թէ՛ Բեթղեհէմի աստղը դեռ կը պլպլայ, եւ թէ՛ հրեշտակներու փառատրութիւնը դէպի իրեն կը կանչէ Քրիստոսի Աստուածայայտնութեան եւ Մկրտութեան խորհուրդով լուսաւորուած եւ նորոգուած բոլոր հոգիները:

Եւ այս՝ հակառակ մոռլլամած եւ մահասփիւռ երկնակամարին, որուն սպառնալիքին ներքեւ ապրեցաւ Բեթղեհէմի քնակչութիւնը անցնող ամբողջ տարին, եւ տակաւին ենթակայ է մահասարսուռ այդ ապրումներուն:

Սուրբ Երկրի Քաղաքական ներկայ կացութիւնը թոյլ չի տար մեզ քարի լուրեր հաղորդելու մեր ժողովուրդին:

Ատելալառ սպաննութիւնները՝ անակնկալ սարսափներու եւ սահմոկեցուցիչ մահացումներու մթնոլորտ մը կը ստեղծեն:

Դժուար է նկարագրել տագնապներն ու տառապանքը, որոնց մղձաւանջը կ'ապրին հաստատութիւններն ու հասարակ ժողովուրդը Երուսաղէմի, Բեթղեհէմի եւ Սուրբ Երկրի քնակչութեան: Անոնք դարանակալ մահուան սարսուռով եւ կործանարար հրճիգներու սպառնալիքով մտազբաւուած են մշտապէս:

Ազատութեան, արդարութեան, ապահովութեան եւ խաղաղութեան ցանկացող Պաղեստինեան եւ Իսրայէլեան ղեկավարներ տակաւին կ'ուշանան իրարու հետ հաշտութեան սեղանի շուրջ նստելու, եւ համերաշխութեան ոգիով ապահովելու, բարգաւաճումը իրենց պետութեան եւ իրենց հայրենիքին: Եւ սուգի փոխարկուած երկրի մը քնակիչ են դարձեր՝ նոյն Աստուծոյն երկրպագող միաստուածեան երեք կրօններու՝ Մովսիսական, Մահմետական եւ Քրիստոնեայ, հաւատացեալներ:

Ռէալփօլիթիքի ազգայնամոլ եւ ցեղակրօն սկզբունքներ՝ ուղեցոյց են որդեգրուած պետական քաղաքական որոշումներու, ամբողջովին անտես առնելով նուիրականութիւնը կեանքին, եւ կրօնական հաւատալիքները մարդ արարածին, ժամանակավրէպ նկատելով մինչեւ անգամ ազնուագոյն պատգամները թէ՛ Սինայի կատարէն Նեովայի ձայնով Մովսէսին աւանդուած, թէ՛ «Պիւմիլի Ղահու Ռահման ուլ Ռահիմ» Ալլահին հաւատարիմ առաքելին, Մուհամմէտին փոխանցուած, եւ թէ՛ «Մարդացեալ Բանին», Յիսուսի Քրիստոսի՝ յայտնութեամբ եւ մարդեղութեամբ, բոլոր ժողովուրդներու համար եղբայրութեան եւ սիրոյ պատգամով քարոզուած:

Այլեւս ինչո՞ւ զարմանալ որ աշխարհ դժոխքի է վերածուած:

Ամէնէն քաղաքակիրթ նկատուած ժողովուրդներէն մինչեւ նախամարդու կենցաղով ապրող ցեղախումբերու մէջ, գազանային քնազդներն են, որ քանակները պատերազմի եւ ամբոխները վայրագութեանց ռազմադաշտեր կ'առաջնորդեն:

Այլեւս որո՞ւ ապաւինիլ: Ո՞րտեղէն յուսալ ցանկալի ապահովութիւնը, արդարութիւնը, եւ խաղաղութիւնը, մարդկային ընկերութեան համար:

*
* *

Այս որոնումին պատասխանն է որ ունինք այս գիշեր, Քրիստոսի Ծննդեան անտիսով:

Ամբողջ մարդկությունը, իմաստուն մոգերու տեսիլքին համարով եւ Բեթղեհեմի աստղին հետեւելով միայն, պիտի գտնէ հրեշտակին անտարանած ուրախութեան մեծ անտիսը. «Զի ծնաւ ձեզ այսօր Փրկիչ, որ է Օծեալ Տէր, ի ֆաղափ Դաւթի»:

Ուր է այդ Օծեալ Փրկչին արիւնով փրկուած ամբողջ ֆրիստոնեայ աշխարհը եւ իր ուխտագնացութեան կանչը, Բեթղեհեմի Աստղին հետեւողութեամբ:

Բեթղեհեմ ֆաղափ շուրջ ֆաղափական պայքարին հետեւանքով պարտադրուած շրջափակումին հետ, լռած է կարծես նաեւ ձայնը ֆրիստոնեայ աշխարհին:

*
* *

Կը մնայ դառնալ առաջին եւ վերջին ապաւենին, Աստուծոյ անխարդախ ձայնին: Ու հաւատալ Սաղմոսերգու Դաւթ Թագաւորին հետ, թէ՛ «Եթէ ոչ Տէր չինէ գտուն, ի նանիր վաստակին շինողք նորա: Եթէ ոչ Տէր պահէ զֆաղափ, ընդունայն տֆնին պահապանք նորա.» (Սղմ. 126:1-2):

Եւ հետեւաբար, հաւատարիմ պատգամաբերին, Եսայի Մարգարէին ազդարարութիւնը երանի լսէին՝ ղեկավարները տառապող ժողովուրդներու. «Միփարեցէք, միփարեցէք զժողովուրդ իմ, ասէ Աստուած... խօսեցարո՛ւք ի սիրտ երուսաղէմի... զի լի եղեւ տառապանօք... Ել ի վերայ լերինդ բարձու, անտարանիչդ Սիոնի. բարձրացո՛ւ գորութեամբ զբարբառ քո, անտարանիչդ երուսաղէմի. բարձրացուցէք, մի՛ երկնչիք... ասա ցֆաղափսդ, Ահաւասիկ Տէր, Տէր գայ գորութեամբ եւ բազուկն տէրութեամբ իւրով» (Եսայի Խ. 1-2, 9-10):

*
* *

Մեր սրտի մաղթանքն է որ խաղաղութեան, ապահովութեան, արդարութեան եւ բարգաւաճման երաշխիքները իրականանան, եւ ժողովուրդներու համերաշխ համակեցութեամբ Արարիչ Աստուծոյ փառքը օրհներգուի, ներդաշնակ ու անխարդախ:

Մեր սրտի մաղթանքն է նաեւ որ ամէն հայու մտքի ու հոգիի երկնակամարին վրայ, յաւերժական երուսաղէմի կանթեղը, ինչպէս Լուսաւորչի կանթեղը Արագածի կատարին, անմար պլպլայ, ու կամար կապէ Բեթղեհեմի Սուրբ Ծննդեան Աստղին հետ, յաւերժօրէն հառապայքելու համար հայկական հաւատքի եւ հոգեւոր ժառանգութեան ներկայութիւնը, Քրիստոսի սրբատեղեաց մէջ եւ սերունդէ սերունդ:

Փառք կուտանք Աստուծոյ, մեր հայրենական հողերու պետական ապահովութեան համար, Հայաստանի եւ Արցախի տարածքին. եւ մեր Մայր Եկեղեցւոյ կենսառողջ աշխուժութեան համար՝ Քրիստոսի պատգամախօսը դառնալու, թէ՛ ի հայրենիս եւ թէ՛ ի սփիւռս ցրուեալ մեր հարազատներուն:

Կադոբենի որ Լուսաւորչի տեսիլքը մարմնաւորող Կաթողիկէ Սուրբ Էջմիածինը շարունակէ 1700 ամեայ իր դոդանջը լուսարձակել, մեր ժողովուրդի սրտաբուխ մաղթանքով, որ Աստուծոյ հովանաւոր Աջը զօրավիգ եւ պահապան մնայ միշտ՝ Ամենայն Հայոց Սրբազնագոյն Կաթողիկոս Տ. Տ. Գարեգին Բ. Հայրապետին, Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոս Տ. Տ. Արամ Բ. Հայրապետին, եւ Կոստանդնուպոլսոյ Հայոց Ամենապատիւ Տ. Մեսրոպ Արք. Մութաֆեան Սրբազան Պատրիարքին, արդիւնաշատ առաքելութեան երաշխիքով, Աւետարանի կենաց րանին սնունդով սնուցանելու համար Հայաստանեայց Առաքելական Ուղղափառ Եկեղեցւոյ աշխարհացրի եւ հաւատաւոր հօտը, նուիրեալ սպասաւորներու հոգեռանդն ծառայութեամբ:

Աստուած ողորմի Սուրբ Երկրին, եւ փրկէ մարդկութիւնը՝ երկրագունտի ամէն մէկ աշխարհամասին մէջ բռնկող եւ կործանարար ոմրակոծութեանց, անմարդկային սպաննութեանց եւ կոտորածներու, սաղայելական եւ գեհեննայական, դժոխային սարսափազդու ծրագրումներէ:

Մարդացեալ Աստուածորդւոյն եւ Խաղաղութեան Իշխանին պատգամին անսալով, երանի անխարդախ խաղաղութիւնը հաստատուի իրերամերժ ժողովուրդներու միջեւ, սերունդներու ապահովութեան, եւ մարդկութեան յառաջդիմութեան համար, որպէս զի երախտագէտ հոգիով կարենանք աւետել աշխարհին:--

—«Քրիստոս Ծնաւ եւ յայտնեցաւ:»

—«Օրհնեալ է Յայտնութիւնն Քրիստոսի:»

Ամէն:

Թ.Ա.Մ.

Armenian Christmas in Bethlehem

18 January 2003

- Beloved Children of the Armenian Apostolic Orthodox Church
- dwelling in the Motherland Armenia and dispersed in the Diaspora;
- Dear members of the Universal Church of Christ;
- and faithful children of the Creator God of the Universe,

We greet you from the Grotto of the Holy Manger, in the city of Bethlehem, the birthplace of our Lord and Saviour Jesus Christ.

Together with the members of the St. James Brotherhood of the Armenian Patriarchate of Jerusalem and the faithful of the Armenian Community, we are pleased to have amongst us the representatives of the Palestinian National Authority, who have joined us in our worship.

We are bereaved that, because of harsh political circumstances, His Excellency President Yasser Arafat could not be with us.

We pray the Lord to expedite establishing permanent peace, security, trust and prosperity, for all freedom loving peoples of the world, to live in harmony, and to restore the moral and social order of civilized society, which has been subjected to such a horrific violence.

Tonight, we have come to this site of Nativity, as we Armenians have done so for centuries, to tell His story, to hear the hope associated with it, and to claim its promise for ourselves and for the mankind.

Tonight, we lift up our hearts to the Lord, trusting that, as Prophet Isaiah has proclaimed, the light has come into our darkness, and that, the darkness can never overcome it.

Indeed, tonight remains irrevocably a night of hope! For unto us all, a child is born. Unto us all, a joy is given that will outlast all the pain and suffering, all the anguish and anxiety.

It is from this little town of Bethlehem that shines forth the message of joy, love and hope -- "Be not afraid" --; a message that ultimately overcomes all evil.

The Prince of Peace came particularly to encourage the poor, the sorrowful, who mourn; those who are hungry and thirsty for righteousness; the merciful; the peacemakers; and those who are persecuted for the cause of right and righteousness.

Today, many people in Bethlehem, in Jerusalem, or elsewhere across this whole land are suffering -- whether through suicide attacks, harsh reprisals, repression, or intolerance from all sides.

Nevertheless, violence and war cannot break the bonds of faith and love.

Otherwise, if we are not anchored in that belief, we are sadly missing out, on one of the most important messages, associated with the Incarnation and the Epiphany of Jesus, in the humble manger, just a few steps away.

We are surrounded with real-life examples of victimisation, war and violence, homelessness, economic depression, religious tensions and loss of hope in the hearts of many men and women.

*
* *

For those of my generation, our lives are moving towards their natural horizon.

It is the younger generation -- the youth of all backgrounds -- who will have to live with the results of the decisions and actions we take today.

Right now, the crisis is devouring the younger generation -- Jewish, Christian and Muslim alike -- and that is perhaps the most heart-breaking tragedy of the present situation.

However, in the midst of fear and anguish, we are reminded of the message of the angel to the shepherds: "Be not afraid."

A message of compassion and hope for the whole world.

It is the message of the Gospel of Jesus. That is: God so loved the world that He gave His only Begotten Son for us, so that we might know that there is more to life, and more to us, than what we see, what we feel, and what we experience nowadays in the Holy Land.

Even though hope for a better future seems to be lost, the message of Christmas remains one of hope, love and peace, as well as justice, freedom and security.

The evil of injustice and war must be uprooted.

May our God of Peace, the Allah of Salam, and the Jehovah of Shalom, shine His face upon the people and the land of Palestine, Jordan and Israel.

And may He grant all the Nations of the World, the hope for His compassion and Peace, the assurance of dignity of man, and the security of life.

May the universe join the choir of angels in joyful harmony, as they herald the good news: "Glory to God in the highest, Peace on earth, and good-will among men."

Amen.

T.A.M.